

Príloha č. 4

*Vyhodnotenie vysielania televíznych a rozhlasových
programových služieb RTVS za rok 2012 a
Uznesenie Rady RTVS č. 54/2013 ku tomuto vyhodnoteniu*

Rada RTVS

Uznesenie Rady Rozhlasu a televízie Slovenska č. 54/2013 z 25.04.2013:

Rada RTVS v zmysle § 19 ods. 13 písm. b) zákona č. 532/2010 Z. z. o RTVS schvaľuje *Vyhodnotenie vysielania televíznych a rozhlasových programových služieb Rozhlasu a televízie Slovenska za rok 2012* v predložennom znení, ktoré je ako príloha súčasťou tohto uznesenia.

Za: 8 / I. Gallo, D. Hushegyiová, J. Chudík, M. Jesenko, M. Kákoš, P. Kubica,
I. Nagy, V. Slovák /

Proti: 0

Zdržal sa: 0

Nepřítomný: 1 / M. Kabát /

V Bratislave 25.04.2013

Mgr. Igor Gallo
predseda Rady
Rozhlasu a televízie Slovenska

Rada RTVS

Vyhodnotenie vysielania televíznych a rozhlasových programových služieb Rozhlasu a televízie Slovenska za rok 2012 Radou RTVS

Rozhlas a televízia Slovenska ako vysielateľ zo zákona má povinnosti vo vzťahu k vysielaniu televíznych a rozhlasových programových služieb, ktoré mu vyplývajú zo zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska v znení neskorších predpisov a povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov:

VYHODNOTENIE PLNENIA ZÁKONNÝCH POVINNOSTÍ VO VYSIELANÍ RTVS

Zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska v znení neskorších predpisov:

Rada RTVS na základe predložených informácií a štatistík o odvysielanom programe konštatuje, že Rozhlas a televízia Slovenska plnil svojím vysielaním dvoch televíznych programových služieb a deviatich rozhlasových programových služieb ustanovenia § 3 zákona č. 532/2010 Z. z. o poslaní RTVS, ako aj ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 532/2010 Z. z. hlavnej činnosti RTVS.

Televízne programové služby: Jednotka a Dvojka

Rozhlasové programové služby: Rádio Slovensko, Rádio Regina, Rádio Devín, Rádio_FM, Rádio Patria, Radio Slovakia International, Rádio Klasika, Rádio Litera a Rádio Junior.

Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii:

Plnenie ukazovateľov vyplývajúcich zo zákona č. 308/2000 Z. z. na Jednotke za rok 2012

Povinnosti v zmysle Zákona 308/2000 Z.z.	Jednotka			
	skut. v hod.	skut. v %	min. podiel	rozdiel
Európska tvorba (v zmysle zákona)	6 066,1	86,4%	50%	36,4%
Nezávislá európska tvorba	1728,8	24,6%	20%	4,6%
Program vo verejnom záujme	5 174,1	58,9%	50%	8,9%
Program sprevádzaný skryt. alebo otvorenými titulkami	4952,7	61,6%	50%	11,6%
Program tlmočený do posunkovej reči nepočujúcich	373,7	4,7%	3%	1,7%
Program sprevádzaný hlasovým koment. pre nevidiacich	1822,9	22,7%	20%	2,7%

Plnenie ukazovateľov vyplývajúcich zo zákona č. 308/2000 Z. z. na Dvojke za rok 2012

Povinnosti v zmysle Zákona 308/2000 Z.z.	Dvojka			
	skut. v hod.	skut. v %	min. podiel	rozdiel
Európska tvorba (v zmysle zákona)	4 506,4	97,1%	50%	47,1%
Nezávislá európska tvorba	1073,0	23,0%	20%	3,0%
Program vo verejnom záujme	6 661,4	91,2%	50%	41,2%
Program sprevádzaný skryt. alebo otvorenými titulkami	3561,4	54,1%	50%	4,1%
Program tlmočený do posunkovej reči nepočujúcich	672,3	10,3%	3%	7,3%
Program sprevádzaný hlasovým koment. pre nevidiacich	1759,4	26,8%	20%	6,8%

Rada RTVS na základe predložených informácií o odvysielanom programe konštatuje, že Rozhlas a televízia Slovenska v roku 2012 plnil svojim vysielaním povinnosti vysielateľa verejnej služby definované v zákone č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov.

Prezentované vyhodnotenie vysielania mapuje obdobie, v ktorom prišlo k zmene manažmentu RTVS. K zmene programového nastavenia a vysielacej štruktúry prišlo teda až v poslednom štvrtroku 2012.

ROZHLASOVÉ PROGRAMOVÉ SLUŽBY

Rádio Slovensko

Program Rádía Slovensko, nášho najpočúvanejšieho okruhu, bol poznamenaný najmä nástupom nových prvkov vo vysielacej štruktúre od februára 2012. Ich cieľom bolo ešte viac upevniť a stabilizovať spravodajsko-publicistický formát vysielania. V tomto smere môžeme hovoriť o „jasnej tvári“ okruhu. Program prirodzene stál najmä na prúdovom vysielaní, v ktorom okrem informácií bola ponúkaná hudba v relatívne zadarmo vyladenom formáte. Jeho rozsah sa zväčšil o niekoľko hodín (19:00 - 22:00 a 00:00 - 05:00), pričom skutočnosť, že Rádio Slovensko ako jediná rozhlasová stanica na našom území vysiela v noci naživo, nielenže zvyšuje jeho atraktivnosť, ale je to aj operatívna služba verejnosti, pohotovosť z hľadiska akýchkoľvek nepredvídaných udalostí a potreby rýchleho informovania.

V podstate možno konštatovať, že program nielenže plnil povinnosti, ktoré vysielateľovi plynú zo zákona, ale bol splnený aj z hľadiska vnútorného plánovania. Udržanie svojho podielu „na trhu“ slovenských rozhlasových staníc ukázalo na jednej strane správne smerovanie okruhu v sledovanom období, na druhej strane i perspektívu rastu, čo prezentoval najmä ranný „prime-time“. Nové dramaturgické námety vysielanie vhodne obohatili a ukázali univerzálny rozmer okruhu.

V druhom roku spojenia s televíziou sa synergický efekt vo vysielaní pozitívne prejavil najmä pri predčasných voľbách do NR SR (volebné štúdio) na jar a v projekte Advent 2012 v decembri. Na druhej strane propagácia vysielania STV bola už na hornej hranici únosnosti. Na hranici únosnosti možno ponímať i vlastnú identifikáciu s neustále sa opakujúcim jedným hudobným motívom variovaným síce rôznym spôsobom, ale znejúcim príliš často.

Samotné vysielanie správ sa denne dotýkalo priemerne 3 hodín a 16 minút. Percentuálne tento čas narástol o 0,6% najmä na úkor publicistiky (pokles o 0,4%). Veľmi pozitívne pôsobil pravidelný hodinový rytmus, ktorý sa dosiahol i v nedeľnom predpoludní. Pre poslucháča to znamená výbornú „železnú košeľu“. Na druhej strane ak sa „nič nové nedeje“ a redaktor nie je schopný správu preformulovať, obohatiť, doplniť, atď., môže ho tento rytmus i „otravovať“. Čo bolo ešte markantnejšie v pracovné dni počas polhodinového spravodajského rytmu. Ak je pre okruh charakteristická relatívne dlhá posluchácka vernosť, bola by škoda stratiť ju práve v tom, kde je Rádio Slovensko silné. Chudobnosť správ (najmä Rádiožurnálu) bola okrem týchto profesionálnych zaváhaní spôsobená i nedostatkom živých (nie telefonických) nahrávok, malým počtom zahraničných korešpondentov a obmedzenosťou zdrojov agentúrnych správ.

Problém kolísania kvality sa okrem spravodajstva prejavoval i v informáciách o počasí, v službách motoristom, športovcom a v náboženských programoch.

Vysokú dokumentačnú úroveň priniesol pôstny cyklus v ktorom bolo poslucháčom priblížených 40 slovenských kalvárií a krížových ciest. Najmä menej známe mohli popri populárnych objektoch nielen vyniknúť, lež aj upútať a povzbudiť poslucháčov k poznávaniu Slovenska. Predstavenie týchto krásnych diel slovenskej architektúry a výtvarného umenia patrilo k najvýraznejším prvkom verejnoprávnosti inštitúcie.

Podobný rozmer verejnej služby, avšak z hľadiska nedávnej histórie, mal 330 dielny seriál, ktorý prostredníctvom autentických archívnych nahrávok dennodenne dokumentoval dianie v roku 1992, predchádzajúcom prvý rok samostatnej Slovenskej republiky. V korešpondencii

s 48 dielnym cyklom „Na ceste k samostatnosti“, ktorý mapoval i oveľa dávnejšiu históriu ponúkol okrem vzdelanostnej a poznávacej úrovne i motívy k zdravému patriotizmu.

Európsky rozmer vysielania okruh zabezpečil prezentáciou miest, ktoré sa v ostatných 8 rokoch stali hlavnými mestami kultúry „starého kontinentu“. Vysielanie reflektovalo i Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami, kde zaujímavo predstavilo život seniorov v krajinách Únie a prístup ich samých, ale aj spoločnosti k aktívnemu starnutiu.

Rádio Regina

Rádio Regina rozšírilo vo februárovej prestavbe autonómne vysielanie a po prvý raz vysielali všetky tri okruhy nepretržite svoj vlastný, 12 hodinový regionálny program s výnimkou ranných správ a striedavého vysielania Žurnálu.

Podobne ako hlavný okruh, i regionálne okruhy splnili povinnosti, ktoré vysielateľovi plynú zo zákona, aj z hľadiska vnútorného plánovania. Udržovali si aj svoje miesto v počúvanosti, najmä z hľadiska východného a stredného Slovenska. Práve v týchto oblastiach sa dal sledovať vzrast obojstranného záujmu o dianie v regiónoch. Redaktori ho totiž mohli mapovať i na základe tipov poslucháčov, ktorí vysoko oceňujú tento záujem verejnoprávneho média o ich každodenný život a miestne problémy i radosti. Tento rozmer vo vysokej miere napomáha budovaniu obrazu okruhov ako „regionálneho rádia rodinného typu“.

Medzi pozitívne prvky podporujúce definovaný charakter okruhov patrí i zväčšenie priestoru pre spravodajstvo, šport, publicistiku a náboženské programy. Práve informovanosť o udalostiach v regióne a ich spoločné prežívanie či už prostredníctvom priamych prenosov, reportáží, alebo záznamov stmelovalo poslucháčsku základňu regionálnych okruhov okolo toho „svojho“. Pričom treba vysoko oceniť široké spektrum záujmu redaktorov (od folklóru cez náboženstvo, umenie až po turistiku a šport), čo odráža i širokospektrálnosť života človeka mimo hlavného mesta a hlavných okruhov mediálneho, či politického záujmu. Práve sledovanosť regionálnych okruhov ukazuje, že náš poslucháč nežije len tým, čo sa mu centrálné ponúkne, ale má i „svoj“ život okolo seba, vo svojom „malom svete“ kde tvorí i hodnotí, k čomu vysielanie týchto okruhov v nemalej miere pomáhalo. Trochu rozpačito v tomto smere pôsobil „západoslovenský“ okruh, s nevyjasnenou cieľovou skupinou. Druhým nevyjasneným prvkom bolo zníženie percenta vysielaných hudobných programov nielen na úkor vyššie uvedených skutočností, lež i na úkor umeleckých a dramatických programov. Niežeby cieľovej skupine okruhov nepatrili, no ich vysoký podiel môže zahmlievať charakter okruhov, veď poslucháč je na ne zvyknutý a prioritne ich očakáva z iného „Rádia“ RTVS.

Okrem už klasického mapovania folklórnych podujatí treba oceniť i priamy prenos „Panorámy majstrov“ z Bratislavy v rámci Dní majstrov ÚĽUVu a osláv Dňa ústavy. Zaujímavo vyznieva i Hrušovský rekord v nepretržitom speve ľudových piesní. Zapojenie sa do projektov Noci divadiel a Noci kostolov spolu s mapovaním dôležitých výročí a slávností zvýraznilo snahu týchto okruhov fungovať v duchu verejnej služby ľudu a krajine.

Región však patrí i do širšieho celku, čo okruhy potvrdili vysielaním projektov v rámci Európskeho roka aktívneho starnutia a medzigeneračnej solidarity. Na jednej strane v cykle Aula Európy Rádio predstavilo možnosti vzdelávania seniorov v krajinách Európskej únie; na druhej v Rozhlasovej akadémii III. veku vzdelávalo vlastných poslucháčov. Práve zapojenie množstva univerzít a fakúlt reflektovalo vyššie uvedenú širokospektrálnosť poslucháča i rozptýlenie „rozumu Slovenska“ na celé jeho územie.

Rádio Devín sa v roku 2012 poslucháčom prezentovalo ako programová služba, ktorá je určená pre náročného poslucháča. Vo svojom vysielaní prezentovalo najdôležitejšie kultúrne a umelecké udalosti, ktoré sa uskutočnili u nás a vo svete. V jeho programovej štruktúre mali svoje miesto aj analytické pohľady na dôležité problémy, ktoré riešia odborníci v oblasti spoločenských a prírodných vied. Zreteľnou ambíciou dramaturgie tejto verejnoprávnej programovej služby je odpútať sa od predstavy, že v jeho vysielaní ide len o prezentovanie vážnej hudby. I keď práve tento typ hudobnej produkcie logicky predstavuje najvýraznejšiu časť vysielacieho priestoru. Veľmi cenná je aj prezentácia slovenskej vážnej hudby všetkých žánrov a období, predstavovanie mladých slovenských interpretov, skladateľov a orchestrov. Pri počúvaní je zrejmé aj snaha, že sa dramaturgia snaží pripraviť štruktúru tak, aby sa

poslucháč vedel presnejšie orientovať, kedy sa vysiela program, ktorý je zameraný na hudbu alebo literatúru. Vytvára sa tak potrebný poslucháčsky návyk.

Rádio Devín sa dnes javí podľa prieskumu ako mestské rádio, ktoré počúvajú predovšetkým poslucháči od 40 do 80 rokov. Ide o poslucháčov, ktorí ho preferujú roky a programové zmeny, ktoré rádio modernizovali a modernizujú im neprekážajú. Z bližšej analýzy dostupných dát /MML-TGI/ vyplýva, že Rádio Devín by mohlo zaujímať oveľa väčšiu skupinu mestských ľudí, vzdelanejších – stredná škola s maturitou a vysoká škola, bez rozdielu veku. Problematickou sa však ukazuje najmä dĺžka počúvania tejto programovej služby, ktorá dosahuje v rámci prieskumov počúvanosti priemerné hodnoty. Zvýšiť dĺžku počúvania musí byť dôležitým prvkom pri príprave a zostavovaní programovej štruktúry. Dôležité je aj výraznejšie propagovanie niektorých jedinečných programových aktivít – vysielať operných predstavení naživo zo svetových operných scén, výnimočných hudobných ale aj literárnych hodnotných diel, napr. jedinečný cyklus prezentovania významných literárnych pamiatok z minulosti Parnas, ktorý je doplnený diskusiou odborníkov, alebo nový programový cyklus Rockové verše v interpretácii Róberta Rotha.

Rádio Devín zachováva na dennej báze základnú štruktúru tak ako je to odsúhlasené Radou RTVS v Programovom koncepte RTVS na rok 2012.

Rádio FM

Programová služba RTVS – Rádio_FM je hudobné rádio s presahom do kultúrneho priestoru orientovaného na náročnejšieho mladšieho poslucháča.

V roku 2012 Rádio_FM rozšírilo, skvalitnilo obsah vysielať a spustilo webovú stránku radiofm.sk. Dramaturgia počas roka postupne upravovala hudobný formát vysielať tak, aby sa vysielať obohatilo najmä o staršie nahrávky skladieb, ktoré ovplyvnili progresívne smerovanie vývoja našej, európskej, ale aj svetovej hudobnej scény. Vysielať sa obohatilo o nové, najmä slovné formáty, ktoré vhodnou formou informujú poslucháčov nielen o hudbe, ale aj o dôležitých udalostiach, ktoré zaujímajú túto špecifickú cieľovú skupinu.

Stále dôležitejšou súčasťou komunikácie s poslucháčmi tejto cieľovej skupiny je využívanie moderných online možností. Rádio_FM skvalitnilo najmä podcasty, ale v dennom vysielať by táto komunikácia mala byť výraznejšia a bohatšia. Naďalej pretrvávajú problémy v oblasti hovoreného slova, resp. jeho obsahu, ktorého dramaturgia je veľmi úzko zameraná a akoby sa jej nedarilo mapovať všetky dôležité témy a udalosti, ktoré by mohli priniesť tejto programovej službe nových poslucháčov. Rádio_FM má svoje nezastupiteľné miesto vo vysielať RTVS, avšak by bolo vhodné jednoznačnejšie zdefinovať hranice formátu tejto programovej služby.

Rádio Patria

Redakcia maďarského vysielať

V RMV v roku 2012 nastali veľké zmeny, ktoré mali svoje klady ale aj nedostatky. Denné 12 hodinové vysielať sa zmenilo na prúdové, dominovali v ňom najmä informačné formáty, vyplniť ho kvalitným programom však niekedy znamenalo značné ťažkosti. Kvôli malému počtu skúsených redaktorov resp. nástupu mladých neskúsených vo vysielať sa často vyskytli chyby súvisiace s neodbornosťou (zastaralé správy, príliš časté reprízy, nesprávna výslovnosť, ad hoc rozhovory). Povinnosťou vedenia Rádía Patria by malo byť odstránenie týchto nedostatkov aj vzhľadom na to, že počúvanosť vysielať stúpila na 2,5 násobok (120-130 tisíc) predošlých rokov. Niekoľko mesiacov „hostovali“ v RP dvaja významní redaktori z Kossuth Rádió, spolupráca s nimi znamenala najmä pre začínajúcich moderátorov značný odborný rast. Víkendové blokované programy RMV boli zamerané na kultúrnu, hudobnú a literárnu tematiku. Ich kvalita je primeraná, zdôrazňujú verejnoprávny charakter vysielať. Taktiež verejné nahrávky z významných kultúrnych podujatí maďarskej národnosti na Slovensku. Podľa Zmluvy so štátom sa v RP vyrobilo a odvysielalo 5 pôvodných rozhlasových

hier, z toho jedna pre mládež, napriek tomu je podiel dramatického programu vo vysielaní RP veľmi nízky (0,7%). Počas minulého roka RMV pripravila do prúdového vysielania alebo ako mimoriadne relácie programy na všetky štátne sviatky a iné historické udalosti.

Redakcia maďarského vysielania spravila veľký krok k „modernizácii“, treba však venovať väčšiu pozornosť mladým redaktorom, tým napomôcť ich odbornému rastu a skvalitneniu vysielania.

Redakcia národnostného vysielania

V roku 2012 sa vyriešil problém externých spravodajcov z významných miest východného Slovenska obývaných Rusínmi a Ukrajincami, výsledkom čoho bolo obsahové posilnenie rusínskych a ukrajinských Rádionovín. Podľa vedenia Rádia Patria sa jeho vysielací čas (19.00-20.00) môže prehodnotiť, ak sa relácia dostane na žiaducu úroveň. Skoré vyriešenie tohto problému očakávame od vedenia RP tak, ako aj „skvalitnenie a zatraktívnenie“ umeleckých a literárnych programov. Pozitívne hodnotíme, že sa osvedčilo vysielanie gréckokatolíckych bohoslužieb v pásme Cirkevná nedeľa na Regine a že došlo k dohode s pravoslávnyimi predstaviteľmi o zaradení pravoslávnej liturgie do tejto štruktúry. Podporujeme ďalšiu spoluprácu RTVS s Rómskym mediálnym centrom (MECEM) aj vzhľadom na kvalitné relácie vyrobené tak pre televízne ako aj pre rozhlasové vysielanie.

Redakcia národnostného vysielania – podľa jeho vedenia - je pripravená na zmenu vo vysielaní informačných formátov. Očakávame pozitívne výsledky týchto zmien v počúvanosti NEV.

Radio Slovakia International

Programová služba RSI do roku 2012 vysielala na krátkych vlnách do celého sveta, pre príliš vysoké prevádzkové náklady sa spôsob vysielania zmenil. Nemá dostatočne samostatnú webovú stránku, hoci je to žiaduce, lebo so svojimi poslucháčmi vie udržiavať kontakty týmto spôsobom. Momentálne vysielala do Ruska na stredných vlnách a do Európy na FM frekvenciách denne svoje 30 minútové programy v jazykoch: anglickom, nemeckom, francúzskom, španielskom, ruskom a slovenskom. Okrem vlastných materiálov redaktori spracovávajú aj príspevky z Rádia Slovensko a Rádia Regina, spolupráca a programová výmena medzi okruhmi je dobrá. Polhodinová relácia obsahuje správy, aktuálnu tému dňa a publicistiku. Paleta odvysielaných tém je široká: od domácich (slovenských) politických udalostí k európskym otázkam a postojom slovenskej politickej scény k nim a od slovenskej ekonomiky k zahraničným investíciám... Každodenné otázky slovenskej spoločnosti vo všeobecnosti, cestovný ruch ako lákadlo pre cudzincov alebo slovenské knižné tituly, ktoré vyšli v preklade v jazykoch relácií RSI sú témami polhodinoviek. Krajanská sekcia pripravuje relácie pre zahraničných Slovákov, minulý rok na tematický deň zmapovala život krajanov vo Vojvodine, v Maďarsku, na Ukrajine, v Amerike, Austrálii, vo Švédsku. RSI propaguje Slovensko v úplnej šírke diania, preto má nezastupiteľné miesto vo vysielaní RTVS.

Rádio Klasika

Programová služba Rádio Klasika zameraná výlučne na klasickú hudbu má ustálenú 24 hodinovú vysielaciu štruktúru, svojich stálych poslucháčov ako aj spolupracovníkov. Je chvályhodné, že v roku 2012 v programe Musica Slovaca odznali aj archívne nahrávky Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu ako aj nové skladby od mladej generácie slovenských skladateľov.

Rádio Litera

Táto 24 hodinová umelecká programová služba je prístupná cez internet, zameraná na náročného intelektuálneho poslucháča. Ponúka rôznorodé žánre literatúry, využívajúc aj archív Slovenského rozhlasu. Hudba má vo vysielaní doplnkovú funkciu a relaxačný charakter. Aj vzhľadom na vysokú úroveň relácií má táto programová služba opodstatnenie vo vysielaní RTVS.

Rádia Junior

24 hodinová digitálna programová služba pre najmenších (do 10-12 rokov) si vytýčila za cieľ priblížiť deťom umenie, literatúru a hudbu. Stojí za zváženie, či program odvysielaný v nočných hodinách má nejaký dosah na túto vekovú kategóriu resp. kto je prijímateľom tohto programu.

TELEVÍZNE PROGRAMOVÉ SLUŽBY

Programová služba Jednotka

Prvý program RTVS - Jednotka - je svojou programovou skladbou orientovaná na väčšinového diváka a už dlhodobo sa profiluje ako okruh, ktorý svojou pestrosťou a univerzálnou programovou skladbou chce osloviť každého diváka. V minulosti mala pomerne stabilnú divácku obec s priemerným 14% podielom, no od roku 2011 nastal prudký pokles sledovanosti, ktorý sa v roku 2012 pohyboval na úrovni 8% share. Tento divácky prepad nebol daňou za dôslednejšie plnenie programových princípov verejnoprávneho média a uvádzaním väčšieho podielu programov vo verejnom záujme, ale celkovou stratou dôvery divákov vo verejnoprávnu televíziu, deštrukciou programových schém a znížením vlastnej výroby. Diváckou atraktivitou Jednotka nedokázala konkurovať komerčným televíziám, no ani vytvárať voči nim alternatívu odlišnou dramaturgiou a programovou skladbou. Tento klesajúci trend sa koncom roka 2012 zastavil, sledovanosť mierne stúpla, ale obnoviť divácku vernosť okruhu potrvá určite dlhší čas a bude si vyžadovať z programového hľadiska presné strategické rozhodnutia.

Nosnými piliermi vysielania na jednotke boli dramatika, publicistika a hudobno-zábavné programy. Treba povedať, že dramatika bola prevažne zastúpená zahraničnými akvizíčnými titulmi, podiel publicistiky zvýšili predčasné parlamentné voľby a hudobno-zábavný žáner posilnil najmä Advent 2012, ktorý sa stal nosným projektom záverom roka.

Z pohľadu zákonom stanoveného podielu programov vo verejnom záujme splnila RTVS aj na okruhu STV1 (Jednotka) jednotlivé ukazovatele, v niektorých ich aj prekročila. Problémom sa javí pomerne veľká diferencia medzi plánom a skutočnosťou pri uvádzaní niektorých programových typov, čo však môže byť spôsobené i zmenou manažmentu v polovici roka 2012 a teda aj prekoncipovaním niektorých programových priorít.

Programová služba Dvojka

Programové zameranie aj vysielacia štruktúra Dvojky v podstate nadväzovala na predchádzajúce obdobie teda rok 2011. Programové ciele sa sústredili na zvyšovanie kvality pre náročného diváka a aj špecifického diváka v súlade s požiadavkami verejného záujmu. V oboch smerovaniach išlo o princíp naplňovania verejnoprávneho obsahu vysielania a spolu s ďalšou zložkou, ktorou bol šport, bolo vo vysielaní dosiahnutých skoro 90% programu vo verejnom záujme. To sa aj podarilo, vysielanie je, zdá sa, naozaj dobre postavené, ale problémom Dvojky sa paradoxne stala Trojka. Zrušením vysielania športovej Trojky sa väčšina športu presunula na Dvojku, keďže išlo o významné podujatia verejného záujmu (Letné olympijské hry v Londýne, Majstrovstvá sveta v hokeji, Majstrovstvá Európy vo futbale, Fed cup, F1, Liga majstrov, Európska futbalová liga, Tour de France ...). Tento atraktívny šport však neustále narúšal programovú štruktúru vysielania a samozrejme tým aj koncepcnú snahu skvalitňovania skladby programu vedením Dvojky. Jednoznačné a čitateľné skvalitnenie dramaturgickej práce (aj zlepšeným nákupom programov ale najmä utváraním rôznorodých dlhodobo profilovaných zaujímavých tematických celkov predovšetkým v *Kinoklube*, ale i v nadväzujúcich dokumentárnych sériách), bolo znehodnotené práve športom. Táto skutočnosť je demotivujúca pre dramaturgiu a tento problém treba riešiť, lebo Dvojka má v sebe väčší potenciál rastu diváckej sledovanosti ako Jednotka. Ďalší problém, ktorý musí vedenie RTVS riešiť, je redakčná práca na relácii *Večer pod lampou*.

Reklama, či ak chcete PR alebo promovanie programov Dvojky by sa malo rozšíriť a skvalitniť. Množstvo folklórnych festivalov po celom Slovensku jednoznačne napovedá, aký veľký záujem je o folklór. Tento rozšírený záujem treba reflektovať aj vo vysielaní a rozšíriť ho aj o národnostný folklór. Takisto treba rozšíriť pôvodnú detskú tvorbu, zamerať sa na výrobu a vysielanie kvalitných dokumentov o ešte žijúcich skutočných osobnostiach Slovenska

a o historických osobnostiach a najmä dejinách, ktoré sa viažu k Slovensku. To sú programy, ktoré na obrazovku neprinášajú komerčné televízie a sú v súlade s napĺňaním verejného obsahu vysielania.

Dramatické programy :

Dramatika v roku 2012 tak, ako v predchádzajúcich rokoch, bola najväčšou mierou zastúpená akvizičnými filmami a seriálmi, výroba a vysielanie pôvodnej dramatickej tvorby má iba marginálny charakter, i napriek tomu, že prostriedky alokované pre televíziu formou Zmluvy so štátom by mali primárne podporiť i tento finančne najnáročnejší segment televíznej tvorby. V minulom roku (najmä v jeho prvej polovici počas riadenia predchádzajúceho manažmentu) televízia programovo rezignovala na výrobu dramatických programov, hoci boli súčasťou programového konceptu.

Na programovom okruhu Jednotka v najsledovanejšom vysielacom čase dominovali najmä romantické filmy a seriály, programový okruh Dvojka sa v oblasti vysielania dramatickej tvorby dlhodobo profiluje a orientuje smerom na náročného diváka. Treba povedať, že vo vysielaní Dvojky sa vďaka tejto orientácii objavilo viacero umelecky pozoruhodných filmových diel najmä z európskej proveniencie. Cykly Eurokino, Na križovatke SK + CZ, Kino na Dvojke a Filmový klub poskytujú už dlhodobo alternatívu voči populárne orientovanej ponuke filmových akvizícií komerčných televízií. Treba oceniť i to, že tieto cykly majú koncepčne budovanú skladbu, blokovo ponúkajú profily významných režisérov, žánrov a pod. Vo vysielaní akvizičných filmových titulov na Jednotke bola od začiatku roka zrejmá vyčerpanosť kvalitných diel, ponuka premiérových titulov sa neustále zužovala. Posledný štvrťrok 2012 znamenal evidentný kvalitatívny posun, začali sa objavovať na obrazovke kvalitné filmy, európske i americké, ktoré boli ocenené na medzinárodných fórach. Tieto skutočnosti poukazujú na to, že i v oblasti akvizícií filmovej tvorby musí RTVS pracovať koncepčne, cielene, nezamieňať kvantitu za kvalitu a najmä kontinuálne dobudovávať svoj archív a pripravovať v predstihu dabing.

Pôvodná dramatická tvorba bola vo vysielaní už tradične reprezentovaná reprízami z archívu STV a v reprízach uvedených záznamov divadelných predstavení. Dlhodobé a permanentné znižovanie podielu výroby a vysielania v programovom type dramatika je každoročne zapríčinené redukciou výroby v dôsledku ekonomickej situácie vynútenej nedostatkom finančných zdrojov na jej krytie. O to viac znepokojuje fakt, že prostriedky vyčlenené v Zmluve so štátom na tento segment výroby boli presunuté na iné programové typy a že predchádzajúci manažment zanedbal dramaturgickú a autorskú prípravu takýchto projektov. Až ku koncu roku sa dostal do výroby (i keď do vysielania až začiatkom roku 2013) pôvodný sitkom, no viac v pozícii náhradného riešenia pod tlakom nevyčerpaných prostriedkov.

Z titulov pôvodnej dramatickej tvorby treba spomenúť premiérové odvysielanie štyroch komorných televíznych filmov z cyklu Filmoviedky. Ide o nedokončený cyklus (pôvodne malo byť vyrobených 10 filmov, v skutočnosti sa vyrobili 3 v roku 2011 a 4 v roku 2012), ktoré kvôli tejto rozdrobenosti neboli vnímané ako cyklus, spojený tematicky i formálne. Okrem štyroch Filmoviedok odvysielala televízia i niekoľko slovenských filmových diel, na ktorých sa koprodukčne podieľala (Čerešňový chlapec, Cigán, Tanec medzi črepinami). Žiaľ, sledovanosť pôvodných televíznych diel je pomerne nízka, často pod priemerom stanice. Problém môže spočívať v ich nedostatočnom promovaní, v nesprávnom odhade tém z pohľadu diváckej atraktivity, no najmä v strate diváckeho návyku pre tento typ programov. Skrátka, ak televízia uvedie pôvodné dramatické dielo iba sporadicky, nemožno očakávať, že nájde i patričnú divácku odozvu.

V oblasti premiérového vysielania záznamov divadelných predstavení zostala RTVS mnoho dlžná. Tri premiérové tituly nemohli ani zďaleka zachytiť to najvýznamnejšie, čo sa v slovenskom divadelníctve objavilo. Chýba napríklad ambícia priblížiť verejnosti predstavenia ocenené Dorskami, zaznamenanie inscenácií hier slovenských autorov, výnimočné herecké osobnosti a pod. Tento deficit by v nasledujúcom období mala RTVS dohnať, a záznamy divadelných inscenácií plánovať koncepčne.

Z celoročného pohľadu na vysielanie dramatickej tvorby nemôže Rada RTVS vysloviť spokojnosť. Najmä pôvodná tvorba sa dostala na okraj záujmu, neboli využívané zdroje

(Zmluva so štátom) na jej výrobu, chýbala väčšia koncepčnosť, systematické narábanie s archívom, kvalifikovaný a premyslený nákup akvizícií, príprava dabingov.

Šport :

Vysielanie športových prenosov patrí nespochybniteľne k hlavným a tradičným programovým dominantám verejnoprávneho média. Je preto pochopiteľné, že aj v roku 2012 v televíznom vysielaní RTVS na oboch okruhoch neraz dominovali športové eventy, aj vzhľadom na to, že rok 2012 sa niesol v znamení dvoch významných podujatí – EURA 2012 vo futbale a majstrovstiev sveta v hokeji i vďaka úspechu slovenskej hokejovej reprezentácie. Okrem týchto podujatí ponúkla Slovenská televízia množstvo ďalších atraktívnych športových prenosov – MS v krasokorčuľovaní, Fed cup, futbalovú Ligu majstrov, Európsku ligu a iné.

Otázkou aj pre budúcnosť ostáva, či by v dohľadnom čase nebolo účelné obnoviť vysielanie samostatného športového kanála. Aj v roku 2012 svojou nepravidelnosťou vstupovali športové prenosy deštruktívne do vysielania Jednotky a najmä Dvojky, kde narúšali vysielanie cyklických relácií. Rozšírenie o takúto programovú službu by zároveň mohlo priniesť na obrazovku verejnoprávnej televízie i menej frekventované športy a väčší podiel športových magazínov.

Vcelku možno konštatovať, že šport v televíznom vysielaní RTVS bol zastúpený adekvátne a kvalita prenosov bola zabezpečená na profesionálnej úrovni. Potvrdením je i získanie ocenení v ankete OTO 2011 pre športového kometátora Marcela Merčiaka.

Zábavné a hudobné programy :

Zábavné a hudobné programy tvoria divácky najatraktívnejší segment televízneho vysielania. Preto aj z pohľadu na rok 2012 je zrejmé, že mu oba manažmenty RTVS venovali zvýšenú pozornosť. Na oboch okruhoch poskytovali zábavné a hudobné programy pomerne pestrú škálu, ktorá vyvrcholila koncom roka uvedením výnimočného projektu Advent 2012, ktorý po prvý raz za posledné roky využil synergiu Jednotky aj Dvojky.

Väčšinu zábavných a hudobných programov tvorili vo vysielaní licencované programy (5 proti 5, Taxík, Pošta pre teba) a programy, ktoré vo vysielaní presahujú z predchádzajúcich období či rokov. Okrem pôvodného Adventu 2012 teda RTVS nedokázala v oblasti televíznej zábavy vygenerovať vlastné formáty. Vo vysielaní absentoval veľký zábavno – súťažný typ show-programu, a hoci štyri veľké adventné programy na Jednotke čiastočne satureovali tento typ televíznej zábavy, predsa len boli svojím charitatívnym zameraním kdesi inde. A tak veľké zábavné programy nahradili prenosy z jednorázových eventov – OTO, Krištáľové krídlo, Cena Tatrabanky a iné. Vzhľadom na budúce obdobia ostáva aktuálna potreba zaoberať sa otázkou vývoja nových zábavných formátov.

Už dlhé obdobie tvoria dominantu televíznej zábavy cyklické relácie – na Jednotke Pošta pre teba, na Dvojke Anjeli strážni, ktoré si udržiujú štandardne nadpriemernú sledovanosť. Legendy popu v roku 2012 pokryli vo vysielaní takmer 20 večerov s kolísajúcou úrovňou i sledovanosťou – rozhodnutie ukončiť pre rok 2013 tento formát sa vidí preto racionálne.

Okrem cyklických hudobných a hudobno-zábavných relácií (zväčša vysielaných na Dvojke) odvysielala RTVS niekoľko pozoruhodných koncertov, najmä v poslednom období vidieť záujem zaradiť aj hudbu pre náročnejších divákov. Za najzávažnejší počín však možno nesporne považovať cyklus Advent 2012. I napriek krátkemu času na prípravu dokázala RTVS tento náročný projekt profesionálne zvládnuť a ponúknuť širokú paletu interpretov, hudobných telies, ale aj osobností. Že sledovanosť projektu celkom nenaplnila očakávania nie je vinou slabého promovania či kvality, ale skôr obrazom nízkej kultúrnej úrovne slovenského diváka. To však neznamená, že na podobné projekty v oblasti zábavy a hudby má RTVS v budúcnosti rezignovať.

Spravodajstvo

V posledných rokoch každý generálny riaditeľ STV tvrdil, že jeho prioritou bude spravodajstvo. Ale ani rok 2012 nepresvedčil divákov o tom, že vedenie dokáže splniť tento sľub.

Na začiatku roka boli veľké očakávania od zmeny vysielacieho času hlavného spravodajského bloku o 19:00. Táto zmena síce mierne zvýšila sledovanosť spravodajstva, ale rozšírenie

vysielacieho času z 15 na 40 minút prinieslo zo sebou nové problémy. Príspevky boli neproporčne dlhé, nezaujímavé, spracovanie tém bolo často ťažkopádne. Personálny stav v centre spravodajstva pre STV bol nastavený na kvalitné 30 minútové večerné *Správy* a nie na 40 minútové.

Počas roka sa stav postupne zlepšil, predovšetkým vďaka práci jednotlivých redaktorov a redakcií, ale úroveň spravodajstva bola až do konca 2012 veľmi vzdialená od pôvodných predstáv.

Veľmi pozitívne však treba hodnotiť vizuálnu zmenu Spravodajstva od 17. 12. 2012. To, čo predchádzajúce vedenie nebolo schopné urobiť za rok a pol, nové vedenie RTVS zmenilo za pár mesiacov. Napriek tomu, že táto forma nie je konečná, takáto zmena bola nevyhnutná.

Treba vyzdvihnúť, že počas predvolebného obdobia Jednotka a Dvojka poskytovali v rámci zákona dostatočný a primeraný priestor na predvolebné diskusie a programy, čo pozitívne hodnotilo aj MEMO 98. Jediným problémom bolo, že verejnoprávna televízia v posledný predvolebný týždeň akoby odovzdala mediálny priestor súkromným televíziám a nevytvorila priestor pre vážnu a dôslednú predvolebnú diskusiu.

Okrem volieb do zákonodarného zboru Slovenska sa ani v roku 2012 nepodarilo dosiahnuť úzku spoluprácu s organizačnou zložkou Slovenský rozhlas a využiť redaktorov na spoločné vstupy z aktuálnych udalostí.

Regionálne vysielanie spravodajstva bolo aj v roku 2012 presunuté do Bratislavy, čo kritizovali predovšetkým diváci a spolupracovníci RTVS v regiónoch. Mali pocit, že Bratislava im zobrala posledné relácie vysielané z iných kútov Slovenska ako z hlavného mesta. Dúfajme, že návrat vysielania regionálneho denníka do štúdií RTVS v Košiciach a v Banskej Bystrici bude v roku 2013 jednoznačným prínosom.

Relácia *Góly-body-sekundy* aj naďalej zostala jednou z najsledovanejších relácií na obrazovke RTVS aj v roku 2012.

Publicistika a dokumentárne programy

Medzi najsledovanejšie programy Jednotky patrila aj v roku 2012 politicko-diskusná relácia *O 5 minút 12*. Napriek tomu, že sa veľa polemizovalo o moderátoroch, táto relácia svojim postojom, snahou o nezávislosť a verejnoprávnosť, nesnažiac sa prevziať agresívny postoj relácií podobného typu v súkromných televíziách, bola veľmi kvalitná, môžeme ju hodnotiť jednoznačne kladne.

Medzi divákmi sú aj naďalej obľúbené relácie *Slovensko v obrazoch* a *Svet v obrazoch*. Tieto relácie by boli ešte hodnotnejšie, keby redaktori RTVS mali väčšiu možnosť a viac času na cestovanie a prípravu kvalitných vlastných materiálov doma aj v zahraničí.

Jednotka vysielala aj v roku 2012 investigatívny program *Reportéri*, ktorý prinášal zaujímavé kauzy a ich pozadia. Je to veľmi náročný formát, a je momentálne skoro jedinečná na slovenskom televíznom trhu.

Relácia *Večer pod lampou* aj v roku 2012 zostala jednou z najdiskutabilnejších. Za vydanie, ktoré sa zaoberalo kauzou Cervanová, RTVS dostala jednu z najvyšších pokút počas svojej existencie. Pred Radou pre vysielanie a retransmisiiu je aj ďalšie vydanie tejto relácie, preto treba hľadať spôsoby, ako predísť takýmto situáciám.

Je veľká škoda, že oproti očakávaniam diskusný program *Zoči-voči* nezaujal divákov. Úlohou verejnoprávnej televízie je, aby reagovala na spoločensko-politické diania aj s inými formátmi ako denné spravodajstvo alebo krátke komentáre, preto v roku 2013 treba hľadať nové formáty tohto typu.

Každodenná relácia *Dámsky klub*, dokumentárny cyklus *Nebíčko v papuľke* a *Postav dom, zasad' strom* mali aj v roku 2012 pozitívny ohlas u divákov.

Za neúspešný pokus treba považovať 12 dielny cyklus programu *Trieda 9*. Táto forma reality-show skoro vôbec nezaujala slovenského diváka, čo je opäť veľká škoda.

Na Dvojke programy typu *Občan za dverami*, *VaT*, *Senior klub*, *Kvarteto*, *Integruj*, *Televíkend*, *Família*, *Medicína*, *Separé*, *Tempo*, *Polícia*, *Profesionál* alebo *Halali* vždy nájde svojho diváka, lebo v súkromných televíziách práve tieto typy programov absentujú.

Nedeľný program *Umenie 2012* mapoval kultúrne dianie Slovenska a na obrazovke verejnoprávnej televízie by našli svoje miesto aj iné relácie o kultúre na Slovensku, ale aj o prezentácii slovenskej kultúry v zahraničí.

Prioritou Dvojky aj v roku 2012 bola dokumentárna tvorba. Diváci mohli vidieť výnimočné projekty, ako *Nickyho rodina* – podobné projekty by mala podporovať RTVS pravidelne –, *Príbehy tatranských štítov*, *Slováci vo svete*, *Neviditeľný nepriateľ*, *Galandovci* atď. Pôvodná dokumentárna tvorba dostala väčší priestor po výmene vedenia RTVS, ale zrejme ich pripravilo už predošlé vedenie. Zo Zmluvy so štátom RTVS by mala dať prostriedky predovšetkým na takéto formáty.

Dvojka vysielala po celý rok aj veľmi kvalitné zahraničné dokumenty pre náročného diváka.

Národnostné vysielanie

Prvoradým cieľom národnostného vysielania je byť zdrojom neskreslených a objektívnych informácií o politicko-spoločenských otázkach a daniach na Slovensku, s dôrazom na dianie v regiónoch obývaných národnostnými menšinami. Obzvlášť je to dôležité v prípade Maďarov na Slovensku, ktorí získavajú často skreslené, neobjektívne a jednostranné informácie o dianí na Slovensku z maďarských médií.

Do momentu zlúčenia dvoch verejnoprávnych inštitúcií 1.1.2011 Rádio Patria a Redakcia národnostného vysielania fungovali samostatne. Televízna časť Centra národnostného vysielania po vzniku RTVS sa ocitla na okraji pozornosti riaditeľa centra. Výsledkom nedostatočného záujmu je znížená kvalita publicistických formátov, ich vizuálne a obsahové znaky aj v roku 2012 miestami pripomínali formáty z 80. rokov.

Interní televízni redaktori pracovali v teréne minimálne, dokonca aj aktuality z Bratislavy dodávali externé štáby. Interní zamestnanci a riaditeľ centra tento stav vysvetľujú nedostatočnými výrobnými kapacitami v spravodajstve. Preto by bolo ideálne, keby maďarské vysielanie malo vlastný štáb v Bratislave.

Vo formátoch národnostného vysielania v roku 2012 absentovali najpálčivejšie témy. Bolo by zaujímavé, aj divácky atraktívne, zaoberať sa problematikou dvojakého štátneho občianstva, Benešovými dekrétmi, Univerzitou J. Selyeho v Komárne, kauzou Jánosa Esterházyho – ale centrum národnostného vysielania sa programovo vyhybalo týmto témam. V roku 2012 nebol zaradený program *Na Tanieri - Teritéken*, namiesto toho sa vysielal formát *Tvárou tvár – Szemtől szembe*, výzorom a niekedy aj obsahom pripomínajúci 80. roky minulého storočia.

Aktuálne spoločensko-politické otázky trápia aj ostatné národnosti, nie iba Maďarov na Slovensku. Popri prehľade spoločenských a kultúrnych podujatí by Ukrajinci, Rusíni, Česi, Židia, Nemci, Poliaci atď. určite privítali širšiu paletu, t.j. aj citlivé témy, ktoré by bolo možné odvysielat' práve v relácii typu *Na Tanieri*.

Príkladom pozitívneho posunu v ponuke a spracovania tém je formát *Rómsky magazín*, ktorého tvorcovia sa ani v roku 2012 nevyhybali citlivým témam.

Veľkým problémom národnostného vysielania v televízii je nestály vysielací čas. Tento stav trvá už roky. Počas športových podujatí diváci márne hľadajú aspoň denné spravodajstvo v jazyku národnostných menšín. Kvôli tomuto nedostatku, relácie národnostných menšín nemôžu získať svojich stálych divákov.

Podľa zákona o RTVS by verejnoprávna televízia mala rozšíriť svoje vysielanie pre menšinového diváka postupne. V roku 2012 sme neboli svedkami takejto zmeny. Súčasný spravodajský formát s názvom *Hírek/Správy a Národnostné správy* neposkytuje dostatočný priestor informovať minoritného diváka o spoločensko-politickom dianí, ani o aktuálnych otázkach z oblasti života danej národnosti.

Prevažná časť slovenského aj národnostného diváka na Slovensku spája kultúru národností výlučne s folklórom. Je žiaduce to zmeniť prezentovaním mladých osobností z rôznych oblastí života, umelcov, tvorcov súčasnosti, samozrejme formou zodpovedajúcou nárokom dnešného diváka. V národnostných programoch absentujú mládežnícke a detské programy.

V roku 2012 sa z rozpočtových prostriedkov, pôvodne vyčlenených na *Správy-Hírek*, dostali na obrazovku aj veľmi nekvalitné dokumenty, ako napr. dokumentárny film o *Dňoch Mihályja Tompu*. Bolo vyrobených aj niekoľko častí dokumentov, ktoré z kvalitatívnych dôvodov televízia nemôže odvysielat'.

Možno súhlasiť s názorom, že bude potrebné znovu zadefinovať ciele, poslanie, a tým aj dramaturgiu národnostného vysielania, aby sa televízne programy v jazykoch národností dostali k cieľovej skupine efektívnejšie, boli zaujímavejšie a atraktívnejšie pre diváka.

Programy pre deti a mládež

V oblasti programov pre deti a mládež je situácia viac ako alarmujúca. Deti sa stali pre staré i nové vedenie RTVS v roku 2012 okrajovou diváckou skupinou. Svedčí o tom aj fakt, že v interných analýzach sekcie programových služieb v grafoch aj tabuľkách detská tvorba nefiguruje vôbec a v sprievodných textoch okrajovo.

Výroba pôvodnej detskej tvorby sa neustále z roka na rok znižuje. V prvom polroku 2012 bola tiež pozastavená výroba detských športovo-súťažných relácií *Gól* a *Superchyty* a poznávací relácia *Hádaj, kto nás pozval*. Prvé dve relácie boli formou aj obsahom časovo prekonané, ale mali byť nahradené novými reláciami.

Žiaľ, za celý rok sa nenašli finančné prostriedky na výrobu nových detských programov. Deťom ostala odrobinka v podobe 5 dielov súťažno-zábavného programu *Výprava nádeje*.

Celoročne bol vyrobený a v premiére vysielaný (len dvojtýždenne) *Fidlibum* a *Fidlibumové rozprávky* - vyprofilované relácie pre deti predškolského veku. Okrem týchto relácií pre deti predškolského a ranného školského veku Štúdio RTVS Košice pripravovalo 3-krát do mesiaca (okrem prázdnin) premiéru dramaticko-poznávací relácie *Maškrtníček*, realizovanej na profesionálnej úrovni, v obmedzených finančných zdrojoch na realizáciu, avšak s veľkým diváckym ohlasom. Dnes je aj táto relácia už zrušená.

Pre deti vo vekovej kategórii od 8 do 15 rokov nevyrábala v roku 2012 RTVS žiaden program! Neexistuje aktuálna publicistika reflektujúca súčasný život a aktivity slovenských detí, žiaden dokument, nijaký príbeh zo súčasnosti, žiadna rozprávka. Už po dva roky bola plánovaná výroba rozprávky na Vianoce, ale nerealizovala sa, a vysielala sa česká rozprávka...

Premiérovým vzdelávacím programom na Dvojke zameraným na problémy dospievajúcich bola diskusná relácia *5 minút po dvanástej*. To je všetko – 3 cyklické relácie, až tak bola zdecimovaná výroba pre deti a mládež.

Na obrazovke sa pre deti predškolského veku RTVS vysielala archívne relácie vzdelávacích programov pre materské školy doobeda a večer na dvojke *Večerníček*, ktorý nemal pevne stanovený vysielací čas, lebo bol posúvaný vysielaním športových relácií.

Povinné cviky v podobe sviatkov, prázdnin, sobôt a nedeľ, kedy je detské vysielanie dopĺňané archívami STV a nákupom zahraničných programov, je len zakrývanie tragickej reality. Konceptia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania, ktorú schválila Vláda SR 16.12.2009, ale vedeniam RTVS v roku 2012 nič nehovorí, čo bolo badať aj na vysielaní. A práve úlohou RTVS ako jedného zo subjektov v systéme mediálnej výchovy je podporná činnosť v podobe výroby programov a projektov detskej mediálnej výchovy, školskej interaktívnej výchovy i informačnej a propagačnej činnosti. V tomto smere musí RTVS ako verejnoprávne médium zohrávať kľúčovú úlohu.

Náboženské vysielanie

Náboženské vysielanie bolo zabezpečované väčšinou na Dvojke pravidelnými televíznymi prenosmi z bohoslužieb v nedeľu a vo významné sviatočné dni doplnené reláciami: *Slovo* – príhovory v nedeľu a *Sviatočné slovo* – sviatočné príhovory duchovných. Ďalšími pravidelnými reláciami sú magazín *Orientácie* a diskusná relácia na nábožensko-filozofické témy *Sféry dôverných*. K pravidelným bohoslužbám treba pripomenúť aj dva zahraničné duchovné priame prenosy – *Eucharistický kongres* v Dubline dňa 2.9.2012 a bohoslužba dňa 25.11.2012 na sviatok Krista Kráľa z Baziliky sv. Petra v Ríme. Okrem toho treba kladne hodnotiť, že Dvojka mimoriadne odvysielala 15.12.2012 v priamom prenose aj kánonické uvedenie do úradu banskobystrického biskupa a Jednotka bohoslužbu k výročiu príchodu vierozvestcov sv. Cyrila a sv. Metoda.

Pravidelné náboženské vysielanie dopĺňali aj duchovné dokumenty. Za zmienku stojí premiéra portrétu dominikánskeho mnícha Pátera Mikuláša počas Veľkej noci na Dvojke a následne vysielaný dokumentárny cyklus *Staroslovanské kultúrne centrá* a *Dedičstvo otcov* -

o záchrane kultúrneho dedičstva, ale aj duchovný dokument *Sola scriptura* – o dejinách Evanjelickej cirkvi a. v. od Tolerančného patentu po Memorandum národa slovenského (1781-1861).

Treba povedať, že chýba pravidelné spravodajstvo a aktuálna publicistika, ktorá je už dlhodobo súčasťou programovej služby rozhlasovej časti RTVS (Vatikán, Ekuména, Cesty...) Čo do štruktúry a zastúpenia konfesií bolo by treba posilniť oblasť pravoslavia. Napríklad v Bratislave a Košiciach sa stavajú nové pravoslávne chrámy. Služba RTVS pre veriacich zaberá vo vysielaní pomernú (uspokojivú) časť k počtu obyvateľstva hlásiaceho sa ku kresťanstvu, ale programová služba celej RTVS by sa mala usilovať o zvyšovanie celkovej duchovnej kvality aj v iných programových typoch verejnoprávneho vysielania RTVS.

Vzdelávacie programy

Informačný obsah vzdelávacích relácií je nadradený, nemenný a diktovaný (často aj po formálnej stránke) zákonitosťami prostredia, z ktorého pochádzajú. To sú príčiny, ktoré znižujú kreativnosť relácií, a teda znižujú aj divácky záujem o toto vysielanie, ktoré však vyplýva RTVS zo zákona ako povinná služba. Medzi takéto relácie, vysielané v minulom roku patria: *Fokus* – poradenstvo v oblasti práva, sociálnych vecí, zamestnanosti, zdravia, financií, rodiny a pod., jazykové kurzy, archívy vzdelávacích programov pre materské školy, cyklus *Spektrum vedy* – popularizovanie vedeckých poznatkov a vedecko-technických informácií, *Medicína* – program o zdraví a právach pacientov. Výpočet týchto relácií asi končí, lebo ďalšie už obsahujú iné dominantné prvky ako vzdelávanie samo o sebe, napr. publicistiky, zábavy, súťaže, atď. Takýchto relácií, ktoré prinášajú vzdelávanie formou poznávania a množstva informácií, a teda nepriameho vzdelávania je vo vysielaní RTVS veľké množstvo, a tiež ich možno zahrnúť pod vzdelávacie. Sú to dokumenty z rôznych tematických oblastí (história, umenie, veda, zdravie, cestovanie, vesmír, príroda, národopis, architektúra...)

Môžeme konštatovať, že oblasť vzdelávania vo vysielaní bola v minulom roku veľmi dobre zastúpená a naplňovala požiadavku verejnoprávneho obsahu vysielania, najmä prostredníctvom Dvojky. Čo však jednoznačne absentovalo vo vysielaní RTVS, je oblasť vzdelávania detí od 8 do 15 rokov v nadväznosti na školský vzdelávací proces, a ktoré by pôsobilo interaktívne, inšpirujúco a dopĺňujúco v školskom vzdelávaní vo forme napr. zábavy, súťaže a pod. Toto je nezastupiteľná úloha verejnoprávnej televízie, ktorá sa navyše musí naplňovať aj s ohľadom na získavanie budúceho diváka RTVS.

V Bratislave 25.04.2013

Mgr. Igor Gallo
predseda Rady
Rozhlasu a televízie Slovenska